

Psychopathologie bij jonge kinderen (502)

(tussen 0 – 7 jaar)

Docent: de heer drs. G.L.G. Couturier, hoofddocent voor de opleiding Infant Mental Health Specialist en tevens hoofddocent van het FloorPlay-traject bij de RINO. Hij is één van de vertalers van dr. Stanley Greenspan's boek over de Floortime-methode naar het Nederlands: 'Als uw kind speciale aandacht nodig heeft'.

Bij baby's, peuters en kleuters zijn de verschillende ontwikkelingslijnen sterk met elkaar verweven. De ontwikkeling verloopt erg snel, waardoor onderscheiden ontwikkelingsgebieden extra gevoelig zijn voor onderlinge verstoringen. Het beperkte gedragsrepertoire van het kind impliceert dat bepaalde problemen in het gedrag kunnen verwijzen naar heel verschillende oorzaken en processen. Kindproblematiek heeft meteen implicaties voor de gezins- en opvoedingssituatie en omgekeerd. Daardoor is het moeilijk de ouder- en de kindfactoren van elkaar te onderscheiden. Vanuit deze complexe interacties wordt de psychopathologie van (zeer) jonge kinderen in deze cursus behandeld.

doelgroep

(GZ-)psychologen, (ortho)pedagogen, kinderpsychiaters, kinderartsen en jeugdartsen werkzaam in, bijvoorbeeld, RIAGG's, MKD's, MKT's, de kinder- en jeugdpsychiatrie, bureaus jeugdzorg, kinderhuizen, kinderafdelingen van ziekenhuizen, consultatiebureaus voor jonge kinderen en privépraktijken.

doelstelling

Aan het eind van de cursus zijn de deelnemers in staat:

- gestoord gedrag bij kinderen jonger dan 8 jaar te onderkennen en gericht op te sporen;
- de risicofactoren die het kind in het gezin of elders bedreigen, en de gevolgen daarvan, in te schatten;
- de consequenties van psychopathologie voor de behandeling te hanteren;
- in een multidisciplinair team de taal van de andere specialisten te verstaan.

Inhoud

- De normale en gestoorde ontwikkeling van het kind en ontwikkelingspsychopathologie (o.a. de ego-ontwikkeling van het kind in relatie tot de omgevingsfactoren; model van Greenspan; psychopathologie in het licht van de individuatie-separatieontwikkeling (Mahler); risicofactoren en protectieve factoren; aanleg, opvoeding, neuropsychologische aspecten, ontwikkelingsinterferenties; signalen van psychische stoornissen op verschillende leeftijden).
- Pervasive ontwikkelingsstoornissen, met name de vroege onderkenning van pervasieve stoornissen en differentiaal diagnostiek; multisystemische ontwikkelingsstoornissen.

- Psychische stoornissen als gevolg van hersenaandoeningen (o.a. acute hersenaandoeningen en infecties; foetale intoxicatiestoornissen; chronische hersenaandoeningen; epilepsie).
- Reactieve hechtingsstoornissen.
- Affectieve stoornissen (o.a. sociaal en emotioneel geïsoleerde kinderen; dysfore, verdrietige en apathische kinderen; depressie bij het (zeer) jonge kind; boze en angstige kinderen; angststoornissen; structuurafhankelijke kinderen).
- Dwangverschijnselen en obsessieve-compulsieve beelden (inclusief ticstoornissen).
- Functiestoornissen en somatoforme stoornissen (o.a. eet- en voedingsstoornissen, slaapstoornissen, stoornissen in de sfinctercontrole, encopresis, enuresis, vroege psychoseksuele ontwikkelingsstoornissen, psychosomatische stoornissen).
- Regulatiestoornissen (o.a. hypersensitieve kinderen, onvoldoende reactieve kinderen, motorische gedesorganiseerde, impulsieve kinderen, aandachtsstoornissen en ADHD, breath holding spells).
- Voorlopers van gedragsstoornissen.(o.a. aggressieregulati estoornissen en oppositionele stoornis).
- Taal-, spraak- en communicatiestoornissen.
- Vroege leerstoornissen.
- Kinderen met zware medische complicaties (o.a. reacties van kinderen op ziekenhuisopnames, de impact van ziekenhuisopnamen op de ouders en de ouder-kindrelaties).
- Aanpassingsstoornissen en traumatische stressstoornissen.
- Stoornissen in de ouder-kind-relatie; gestoorde gezinsrelaties. (o.a. ouderlijke overbetrokkenheid, gebrek aan ouderlijke betrokkenheid, angstige en gespannen ouders, vijandige ouders, ouders die lichamelijk of seksueel misbruiken).

u dient (zelf of via de bibliotheek) te beschikken over

Rexwinkel, M.J. e.a. Handboek Infant Mental Health (2011), 1e druk, Koninklijke Van Gorcum, ISBN 9789023248491

aanbevolen literatuur:

Zero to Three (2009) DC:0-3R. Diagnostische classificatie van psychische en ontwikkelingsstoornissen op zuigelingen- en kinderleeftijd. Assen: Van Gorcum, ISBN 9789023245353 (voor gebruik tijdens de cursus is deze tekst ook beschikbaar op mijn.rino.nl)

Zeanah, Ch.H. ed. (2009). Handbook of infant mental health. Third edition. New York; Guilford Press. ISBN 9781606233153 (accent ligt enigzins op research)

Shirilla en Weatherston (2002) Case studies in infant mental health. Risk, resiliency & relationships. Washington, Zero To Three, ISBN 9780943657578 (klinisch georiënteerd; mooie case studies)

Maldonado-Duran (red.) (2002) Infant and toddler mental health. Washington: American Psychiatric Publishing, ISBN 9781585620869 (klinisch georiënteerd)

werkwijze

Theoretische inleidingen, casusbesprekingen (zelf in te brengen) en literatuurstudie.

studiebelasting

Naast de cursus moet worden gerekend op 30 uur literatuurstudie en 8 uur praktijkopdracht (die tevens als toets dient).

Tijdens deze cursus maakt u intensief gebruik van de digitale leeromgeving 'Mijn RINO'.

nota bene:

De cursus Psychopathologie bij kinderen (0-7 jaar) vormt een tweeluik met de cursus Diagnostiek van psychische problemen (1-7 jaar), maar kan ook afzonderlijk gevolgd worden.